

FRÁSÖGN

af 122. þingi Alþjóðáþingmannasambandsins og tengdum fundum í Bangkok 26.mars - 1. apríl 2010.

Af hálfu Íslandsdeildar þingmannanefndar IPU sóttu fundinn Þuríður Backman, formaður, Guðbjartur Hannesson og Einar K. Guðfinnsson auk Örnú Gerðar Bang, ritara Íslandsdeildar. Helstu mál á dagskrá voru baráttan gegn mansali, skipulögðum glæpum, smygli á eiturlyfjum og ólöglegri vopnasölu, þátttaka æskunnar í uppbyggingu lýðræðis og þúsaldarmarkmið Sameinuðu þjóðanna með áherslu á þróunaraðstoð og samstarf ríkja. Þá fór fram almenn umræða um góða stjórnhætti þinga og enduruppbyggingu. Enn fremur tók utandagskrárumræðuefni ráðstefnunnar á samstöðu alþjóðasamfélagsins með íbúum Haítí og Chíle í kjölfar jarðskjálftanna sem riðu yfir löndin, með áherslu á forvarnir, björgun og stjórnun í kjölfar náttúruhamfara. Um 620 þingmenn frá 124 ríkjum sóttu þingið, þar af 39 þingforsetar.

Tólflús-hópurinn, sem er samstarfsvettvangur vestrænna lýðræðisríkja, hittist að venju flesta morgna meðan á þinginu stóð, en þar er farið yfir helstu mál þingsins og afstaða sendinefnda samræmd eins og hægt var. Formaður hópsins, John Austin frá Bretlandi, stýrði fundunum í síðasta sinn en hann mun hætta sem formaður Tólflús-hópsins eftir þingið í Bangkok. Franski þingmaðurinn Robert del Picchia var valinn eftirmaður Austins sem formaður hópsins. Fulltrúar Tólflús-hópsins í framkvæmdastjórn IPU, Geert Versnick og Robert del Picchia, kynntu helstu niðurstöður funda stjórnarinnar og gafst fundargestum kostur á að spyrja út í starf hennar. Enn fremur voru skipaðir fulltrúar hópsins í nefnd sem vann að drögum að neyðarályktun þingsins.

Þá kynnti Anders B. Johnson Tólflús-hópnum tillögu forseta IPU að þeirri grundvallarbreytingu að IPU fái stöðu alþjóðasamtaka með fullgildingu milliríkjasamnings sem samþykktur er af ríkisstjórnnum aðildarríkjanna og fullgiltur af þingunum. Johnson lagði áherslu á að málið væri á byrjunarstigi og umræður ættu eftir að fara fram um tillöguna. Hann sagðist sannfærður um að breytingin væri IPU til góðs ekki síst í samskiptum sambandsins við Sameinuðu þjóðirnar. Einnig nefndi Johnson sem kosti það aukna vægi sem starf sambandsins fengi á alþjóðavettvangi auk þess sem fulltrúar aðildarríkjanna gætu fengið vegabréfsáritanir til að sækja fundi IPU í öllum aðildarríkjunum. Johnson sagði næsta skref vera að þingmenn kynntu tillöguna fyrir þingforsetum sínum í aðildarríkjunum en hún verður til umræðu á fundi þingforseta sem haldinn verður í júní 2010. Eftir kynningu sköpuðust líflegar umræður um málið og var fjölmörgum spurningum varpað fram, m.a. um kostnað við breytinguna og frekari útlistun á kostum og göllum. Johnson sagði ekki mögulegt að svara spurningum varðandi aukinn kostnað að svo stöddu, tillagan fæli ekki í sér aukningu á ráðstöfunarfé sambandsins heldur styrkingu þess. Nefndarmenn óskuðu eftir frekari gögnum um tillöguna sem grunn að umræðu um málið í aðildarríkjunum.

Monika Griefahn (Þýskalandi) sagði fundargestum frá niðurstöðum árlegs kvennafundar IPU sem haldinn var 27. mars í Bangkok. Þuríður Backman tók þátt í fundinum en um 100 þingmenn frá 62 aðildarríkjum sóttu fundinn. Taflenska prinsessan Bajrakitiyabha, velunnari UNIFEM gegn ofbeldi á konum, hélt erindi um baráttuna gegn kynbundnu ofbeldi. Þá var fundinum skipt upp í tvo umræðuhópa, annars vegar um mansal á konum og hins vegar um hlutverk kvenna við að berjast gegn smygli á eiturlyfjum. Þuríður tók til máls í fyrri hópnum og sagði frá aðgerðaáætlun íslenskra stjórnvalda gegn mansali frá 2009. Í máli sínu lagði Þuríður áherslu á aðgerðir sem miða að því að sækja gerendur til saka, auka aðstoð við þolendur og tryggja vernd þeirra. Næsti kvennafundur IPU verður haldinn á vorþingi samtakanna 2011.

Við setningu 122. þings IPU flutti forseti þess og forseti neðri deildar taflenska þingsins, Chai Chidchob, ávarp þar sem hann bauð þátttakendur velkomna og kynnti dagskrá þingsins.

Taílenka prinsessan Maha Chakri Sirindhorn setti þingið og lagði í ávarpi sínu áherslu á framþróun lýðræðis í heimsvísu og samvinnu þinga aðildarríkjanna. Þá ávarpaði aðstoðarforsætisráðherra Taílands, Trairong Suwankiri, þingið og sagðist trúa því að IPU væri öflugur vettvangur til að stuðla að lausn erfiðra mála á alþjóðavísu. Aðrir sem tóku til máls við setningu þingsins voru forseti öldungadeildar taílenka þingsins, Prasobsook Boondech, framkvæmdastjóri ráðstefnu Sameinuðu þjóðanna um viðskipti og þróun, sem flutti skilaboð frá aðalritara þeirra, Ban Ki-moon, og Theo-Ben Gurirab, forseti IPU.

Almenn umræða fór fram um góða stjórnhætti þinga og enduruppbyggingu ríkja. Þuríður Backman tók þátt í umræðunum og fjallaði í ræðu sinni um enduruppbygginguna á Íslandi eftir hrun efnahagskerfisins haustið 2008 og hvað fór úrskaiðis í aðdraganda þess. Tillögur um neyðarályktun eða utandagskrárefni voru lagðar fram fyrir upphaf þingsins, en aðeins er hægt að taka fyrir eitt mál utan dagskrár á hverju þingi samkvæmt reglum IPU. Utandagskrárumræðuefnið sem kosið var til umræðu og ályktunar var lagt fram af landsdeildum Kúbu, Frakklands, Taílands, Úganda, Bretlands og Úrúgvæ og bar yfirskriftina: Hlutverk þinga við að styrkja samstöðu alþjóðasamfélagsins gagnvart íbúum Haítí og Chíle í kjölfar jarðskjálftanna sem gengu yfir löndin auk mikilvægra aðgerðir sem bæta áhættumat, björgun og forvarnir í tengslum við náttúruhamfarir. Ályktun þingsins endurspegladi málefni umræðunnar og var hún samþykkt einróma.

Fastanefndirnar þrjár tóku fyrir fram ákveðin mál til umfjöllunar. Ályktanir nefndanna voru síðan afgreiddar á þingfundi. Þuríður Backman tók þátt í störfum 1. nefndar, um frið og alþjóðleg öryggismál, en þar var rætt um baráttuna gegn skipulagðri glæpastarfsemi með áherslu á baráttuna gegn mansali, skipulögðum glæpum, smygli á eiturlyfjum og ólöglegri vopnasölu. Einar K. Guðfinnsson tók þátt í störfum 2. nefndar, um sjálfbæra þróun, efnahags- og viðskiptamál, en þar var fjallað um þúsaldarmarkmið Sameinuðu þjóðanna með áherslu á þróunaraðstoð og samstarf ríkja. Einar tók þátt í umræðum nefndarinnar og lagði áherslu á að í kjölfar heimskreppunnar væri mikilvægt fyrir framþróun í þróunarríkjunum að beina sjónum að auknum viðskiptum og fríverslun. Guðbjartur Hannesson tók þátt í störfum 3. nefndar, um lýðræði og mannréttindi, en hún fjallaði um þátttöku æskunnar í uppbyggingu lýðræðis. Þá fóru fram tvær pallborðsumræður á þinginu, annars vegar um hlutverk þinga við að uppfylla skilyrði barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna og hins vegar um málefni hafsins og verndun hafsvæða. Fyrri pallborðsumræðan var skipulögð í samvinnu við barnahjálpi SP (UNICEF) í tilefni af tuttugu ára afmæli sáttmálans.

Ráð IPU kom tvisvar sinnum saman á þinginu og afgreiddi fjölda mála. Þingin í Djíbútí, Gíneu-Bissá og Malaví fengu endurinnngöngu í IPU og þinginu í Seychelles-eyjum var vikið úr samtökunum. Aðildarríki IPU eru nú 155. Þá fór forseti þingsins yfir tillögu framkvæmdastjórnar að þeirri grundvallarbreytingu að IPU fái stöðu alþjóðasamtaka. Forsetinn hvatti nefndarmenn til að kynna sér tillöguna vel á næstu mánuðum og beina spurningum sínum og athugasemdum til skrifstofu IPU sem mun gera sitt besta til að skýra málin. Þá lagði hann til að komið yrði á vinnuhópum innan landfræðihópanna sex þar sem málið yrði sérstaklega skoðað. Jafnframt hvatti hann þingforseta til að ræða tillöguna á fundi þingforseta sem haldinn verður í Genf í júní 2010.

Nefnd um mannréttindi þingmanna kynnti skýrslur um brot gegn mannréttindum þingmanna og samþykkti ráð IPU fjölmargar ályktanir á grundvelli þeirra. Formaður nefndarinnar sagði nefndina hafa til skoðunar mál 293 löggjafa, þar af opinber mál 32 þingmanna í 21 landi. Ríkin sem í hlut eiga eru Afganistan, Bangladess, Hvíta-Rússland, Búrma, Búrundi, Kólumbía, Kongó, Ekvador, Eritríea, Líbanon, Madagaskar, Malasía, Mongólía, Palestína/Ísrael, Níger, Filippseyjar, Rússland, Rúanda, Srí Lanka, Tyrkland og Simbabve.

Þess má geta að 29% þingfulltrúa á 122. þinginu voru konur. Samþykkt var að 125. þing IPU verði haldið í Bern í október 2011. Næsta þing IPU verður haldið 4.-6. október 2010 í Genf.

Frekari upplýsingar má nálgast á nefndasviði og á vefsvæðinu: <http://www.ipu.org/>.

